

Pia Kauma kok ym.

Lakialoite laiksi arvonlisäverolain 85 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteella ehdotetaan arvonlisäverolain 85 §:n väliaikaista muuttamista siten, että ravintola- ja ateriapalvelujen yhteydessä myytävien alkoholijuomien arvonlisäveroverokanta lasketaan 24 prosentista 14 prosenttiin. Muutos toteutettaisiin siten, että arvonlisäverolain 85 §:n 2 momentin 3 kohdasta poistetaan alkoholijuomia koskeva maininta, jolloin alkoholijuomat tulevat saman pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla alennetun 14 prosentin arvonlisäverokannan piiriin. Väliaikainen muutos olisi voimassa vuoden 2020 loppuun asti.

PERUSTELUT

Maa-ilmantautina pandemiaksi levinnyt COVID-19 eli koronavirus on iskenyt terveytemme ohella vakavasti suomalaiseen talouteen ja yrittäjyyteen. Viruksen aiheuttama taloustilanteen heikkeneminen ja kassavirtojen ehtyminen näkyvät erityisesti ravintola-alalla. Valtioneuvoston antaman asetuksen mukaisesti ravintolat, kahvilat, baarit ja yökerhot suljettiin koko maassa 4.4. lähtien 31.5. asti. Sulkeminen ei kuitenkaan poistanut ravintoloiden juoksevia kuluja kaikilta osin.

Suomessa on noin 10 000 ravintolaa, ja jo ravintoloiden sulkemisesta koskevaa väliaikaislakia säädettäessä oli tiedossa, että monet alan toimijoista kohtaavat ylitsepääsemättömiä taloudellisia vaikeuksia jo melko pian valtiotasolla tehtävän sulkemispäätöksen jälkeen. Sulkemispäätöksestä huolimatta hallitus ei ole kohdistanut riittäviä tukitoimenpiteitä ravintola-alalle. Ravintoloille sulkemisesta aiheutuvaa kompensatiota korotettiin talousvaliokunnan mietinnössä alkuperäisestä hallituksen esityksen 123 miljoonasta eurosta noin 170 miljoonaan euroon. Korvaus ei kuitenkaan yksin riitä, kun tarkastellaan ravintoloille sulkemisesta aiheutuneita vahinkoja ja kuluja. Ravintola-alan oman arvion mukaan kompensatiota olisi pitänyt olla noin 350 miljoonaa euroa.

Ravintola-ala on avaamassa toimintaansa asteittain 1.6. lähtien. Mikäli ravintolat voivat ottaa vain puolet asiakaspaikoista käyttöön, se voi tarkoittaa, että kannattavuusongelmien takia monet erityisesti pienet ravintolat saattavat jäädä avaamatta. Oletettavasti ravintolat, jotka toimivat jo ennestään hyvin pienellä katteella, kohtaavat huomattavia haasteita kesäkuusta eteenpäin. Yksi

Lakialoite LA 22/2020 vp

keino auttaa kriisistä kärsiviä ravintoloita on laskea niiden myymiin alkoholijuomiin sovellettavaa arvonlisäverokantaa.

Luonnonvarakeskuksen vuonna 2018 tekemän tutkimuksen mukaan anniskelun arvonlisäveron alentaminen 14 prosenttiin laskisi ravintoloiden alkoholiannosten hintoja noin kahdeksan prosenttia, mikäli veronkevennys siirtyisi suoraan hintoihin. Samasta selvityksestä käy ilmi, että anniskelun arvonlisäveron alentaminen 24 prosentista 14 prosenttiin merkitsisi vuositasolla 127 miljoonan euron kasvua ravintolapalveluiden kysyntään. Kotimaisten tuotteiden ja palveluiden kulutus lisääntyisi yhteensä 172 miljoonaa euroa, ja kerrannaisvaikutuksineen kulutus olisi vielä tätäkin suurempi.

EU:ssa ravintolapalvelut hyväksyttiin maaliskuussa 2009 direktiivin muutoksella niiden palveluiden piiriin, joihin voidaan soveltaa alennettua arvonlisäverokantaa. Direktiivi sallii alkoholin anniskelun osalta alennetun kannan, mutta vähittäismyynnin osalta ei. Huolimatta kannan alentamisen mahdollistavasta muutoksesta Suomessa ravintoloissa anniskeltavan alkoholin arvonlisäverokantaa ei ole alennettu. Anniskeltavan alkoholin arvonlisävero on siten muista ravintolapalveluista poiketen edelleen 24 prosenttia.

Ennen kevään 2020 poikkeusoloja tehtyjen arvioiden mukaan ravintola-alkoholin arvonlisäveropohja on vuositasolla noin 1,4 miljardia euroa ja arvonlisäverokertymä 340 miljoonaa euroa. Mikäli ravintola-alkoholin arvonlisäverokannan 10 prosenttiyksikön alentamisen vaikutus välittyisi välittömästi ja täysimääräisesti kuluttajahintoihin eikä veropohjassa tapahtuisi muutosta, arvonlisäverotulot laskisivat vuositasolla noin 140 miljoonalla eurolla. Laskentatapa on staattinen eikä siinä oteta huomioon esimerkiksi Luonnonvarakeskuksen tekemiä arvioita veromuutoksen dynaamisista vaikutuksista.

Tässä lakialoitteessa arvonlisävero alennettaisiin väliaikaisesti noin puolen vuoden ajalle siten, että laki tulisi voimaan heti ja olisi voimassa 31.12.2020 asti.

Aloitteella pyritään ohjaamaan alkoholin kulutusta ravintoloihin. Tavoite on lisätä ravintoloiden kannattavuutta ja elinvoimaisuutta. Muutos parantaisi samalla ravintoloiden mahdollisuutta työllistää uusia työntekijöitä. Suomessa miltei 90 prosenttia alkoholista juodaan kotona ja ulkomailta tapahtuva matkustajatuonti on lähes kaksinkertainen ravintolassa tapahtuvaan anniskeluun nähden.

Paras ravintoloille annettava tuen muoto on ohjata kulutusta ja kassavirtoja ravintoloiden tarjoamien palveluiden piiriin. Ravintolassa myytävän alkoholin arvonlisäveroprosentin väliaikainen laskeminen 24 prosentista 14 prosenttiin olisi tähän hyvä keino.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Lakialoite LA 22/2020 vp

Laki

arvonlisäverolain 85 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §, sellaisena kuin se on laeissa 1780/2009 ja 706/2012, seuraavasti:

85 §

Pykäläotsikko

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

1) ruokatavara, juoma ja muu sellaisenaan ihmisen nautittavaksi tarkoitettu aine sekä niiden raaka-aine ja niitä valmistettaessa tai säilöittäessä käytettävä mauste, säilöntäaine, väri- ja muu lisäaine (*elintarvike*);

2) ravintola- ja ateriapalvelut, lukuun ottamatta 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden luovutuksia;

3) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (*rehuaine*).

Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla alennettua verokantaa ei sovelleta:

1) eläviin eläimiin;

2) vesijohtoveteen;

3) tupakkavalmisteisiin; eikä

4) 85 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin tavaroihin ja myrkkyihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2020 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020..

Lakialoite LA 22/2020 vp

Helsingissä 27.5.2020

Pia Kauma kok
Ben Zyskowicz kok
Matias Marttinen kok
Sari Sarkomaa kok
Mari-Leena Talvitie kok
Timo Heinonen kok
Anne-Mari Virolainen kok
Heikki Autto kok
Ruut Sjöblom kok
Kari Tolvanen kok
Arto Satonen kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Marko Kilpi kok
Elina Lepomäki kok
Kaisa Juuso ps
Kai Mykkänen kok
Ritva Elomaa ps
Ville Kaunisto kok
Sari Multala kok
Jaana Pelkonen kok